

EU Hof van Justitie 7 mei 2009, zaaknr. C-553/07

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=nl&Submit=Zoeken&numaff=C-553/07>

Art. richtlijn 95/46/EG, punten 2, 10, 25, 40 en 41 considerans, art. 1, 2, 6, 10, 11, 12, 13, 14, 17, 22 en 23 richtlijn en art. 103, lid 1, en 110 Wet GBA.

Trefw.: GBA, persoonsgegevens, verwerking van persoonsgegevens, GBA, inzagerecht, (beperking) recht van toegang tot informatie, bewaartermijn, protocollering, informatieverplichtingen, verantwoordelijke, beleidsvrijheid wetgever, evenwichtige belangenafweging, evenredigheidsbeginsel, controle nationale rechter

Samenvatting

Het verzoek om een prejudiciële beslissing van (de Afdeling bestuursrechtspraak van) de Raad van State betreft de uitleg van art. 12, sub a, van richtlijn 95/46/EG inzake de bescherming persoonsgegevens (inzagerecht). Het is ingediend in de hoger beroepszaak Rijkeboer/College van B en W van Rotterdam.

Ingevolge art. 103, eerste lid, Wet GBA verzocht Rijkeboer het gemeentebestuur om opgave van alle verstrekkingen aan derden van zijn persoonsgegevens in de GBA in de twee jaren voorafgaand aan zijn verzoek. Hij wilde vooral weten aan wie zijn vroegere adres was meegedeeld. Het gemeentebestuur verstreekte de gevraagde informatie slechts over het voorafgaande jaar. Ingevolge art. 110 van de wet waren oudere gegevens verwijderd.

In beroep oordeelt de rechtbank Rotterdam dat deze beperking van het inzagerecht niet verenigbaar is met art. 12 van de richtlijn bescherming persoonsgegevens. Vervolgens komt de zaak in hoger beroep bij de Afdeling, die vaststelt dat de richtlijn niet in een termijn voorziet, zodat de nationale wetgever vrij lijkt om het informatierecht van de burger in de tijd te beperken. Om hieromtrent zekerheid te krijgen wendt de Afdeling zich tot het Hof, dat na een herformulering van de vraagstelling als volgt oordeelt.

In een geval als dat van Rijkeboer (GBA) zijn twee categorieën gegevens in het spel. De eerste categorie betreft de persoonsgegevens in de zin van art. 2, sub a, richtlijn. Deze worden gedurende lange tijd bewaard. De tweede categorie betreft de informatie over de ontvangers hiervan, ziet dus op de verwerking van persoonsgegeven. Deze informatie wordt slechts één jaar bewaard. De beperking in de tijd van het recht op toegang tot informatie omtrent de ontvangers(s) van persoonsgegevens en over de inhoud van de aldus verstrekte gegevens, betreft deze tweede gegevenscategorie.

De – actieve – informatieverplichtingen jegens de geregistreerde in de art. 10 en 11 van de richtlijn leggen de verantwoordelijke andersoortige verplichtingen op dan die in art. 12, sub a, richtlijn. Bijgevolg beperken zij geenszins de aan de lidstaten opgelegde verplichting om te bepalen dat de verantwoordelijke voor de verwerking, i.c. het gemeentebestuur, verplicht is om de betrokkene toegang te verlenen tot informatie over de ontvangers en over de verstrekte gegevens, wanneer deze beslist zijn recht op toegang uit te oefenen.

Om uit te maken of art. 12, sub a, van de richtlijn een dergelijke beperking in de tijd al dan niet toestaat moet dit artikel worden uitgelegd in het licht van de strekking ervan gezien tegen de achtergrond van de doelstellingen van de richtlijn.

Het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer impliceert dat de betrokkene zich ervan kan vergewissen dat zijn persoonsgegevens juist en rechtmatig worden verwerkt, in het bijzonder: dat zijn persoonsgegevens juist zijn en dat zij worden verstrekt aan rechtmatige ontvangers.

Betrokkene moet over het recht beschikken om toegang te verkrijgen tot de gegevens die het voorwerp van een verwerking vormen en hemzelf betreffen, zodat hij de nodige controles kan verrichten. Dit recht op toegang is noodzakelijk opdat de betrokkene de in art. 12, sub b en c, van de richtlijn bedoelde rechten kan uitoefenen, te weten, in het geval dat zijn gegevens niet overeenkomstig de richtlijn zijn verwerkt, het recht om van de verantwoordelijke gedaan te krijgen dat deze zijn gegevens rectificeert, uitwist of afschermt (sub b), of derden-ontvangers, van

die rectificatie, uitwissing of afscherming in kennis stelt, tenzij zulks onmogelijk blijkt of onevenredig veel moeite kost (sub c). Dit recht op toegang is ook noodzakelijk om betrokkene de mogelijkheid te bieden tot uitoefening van het in art. 14 richtlijn bedoelde recht van verzet of van het in de art. 22 en 23 opgenomen recht om zich tot de rechter te wenden wanneer hij schade lijdt.

De richtlijn preciseert niet of dit recht van toegang tot informatie geldt voor het verleden, en evenmin voor welke periode in het verleden. Het Hof bepaalt dat om de nuttige werking van genoemde bepalingen te waarborgen, dit recht noodzakelijkerwijs voor het verleden moet gelden. Anders zou de betrokkene zijn recht om gegevens - waarvan hij vermoedt dat zij onrechtmatig of onjuist zijn - te laten rectificeren, uitwissen of afschermen alsook om zich met het oog op schadevergoeding tot de rechter te wenden, niet doeltreffend kunnen uitoefenen.

Ingevolge art. 12, sub a, van de richtlijn zijn de lidstaten derhalve verplicht om niet alleen voor het heden, maar ook voor het verleden te voorzien in een recht op toegang tot informatie over ontvangers en inhoud van de verstrekte informatie.

Vervolgens komt de vraag aan de orde hoever dit recht zich in het verleden uitstrekt. In eerdere uitspraken heeft het Hof vastgesteld, dat de lidstaten bij de implementatie van de richtlijn op verschillende punten over manoeuvreerruimte beschikken. Deze manoeuvreerruimte is ten aanzien van art. 12, sub a, richtlijn echter niet onbeperkt.

Als uitgangspunt geldt dat deze bewaartermijn betrokkene in staat moet stellen om zijn rechten uit te oefenen. In dat verband formuleert het Hof enkele criteria. Allereerst de bewaartermijn van de basisgegevens. Die mag ingevolge art. 6, sub e, richtlijn niet langer zijn dan noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verzameld of verwerkt. Is de bewaartermijn van persoonsgegevens (zeer) lang, dan mag de parallelle bewaartermijn van de verwerkingsgegevens worden bekort indien deze onevenredig zou zijn, dat wil zeggen de verantwoordelijke een buitensporige last zou opleggen. Het Hof wijst in dit verband naar de beperkingen in de art. 12, sub c, en 17 richtlijn. Naast de rechten van de geregistreerde kunnen lidstaten echter ook andere elementen verdisconteren, zoals de termijn voor het instellen van een vordering, het meer of minder gevoelige karakter van de gegevens en het aantal reguliere ontvangers. Het is derhalve aan de lidstaten om een bewaartermijn te bepalen die een juist evenwicht vormt tussen enerzijds het belang van betrokkene om zijn persoonlijke levenssfeer te beschermen en zijn rechten uit te oefenen en anderzijds de last van die bewaarverplichting voor de verantwoordelijke.

Toegespitst op de bewaartermijn in de Wet GBA concludeert het Hof dat een regeling waarbij informatie over ontvangers en inhoud van de verstrekte gegevens slechts één jaar wordt bewaard en de toegang tot die informatie ook tot één jaar is beperkt, terwijl de persoonsgegevens veel langer worden bewaard, geen juist evenwicht vormt tussen het belang en de verplichting in kwestie, tenzij wordt aangetoond dat een langere bewaring van deze informatie een buitensporige last zou inhouden voor de verantwoordelijken. Het staat aan de nationale rechter de nodige controles te verrichten.

Noot

1. De betekenis van dit prejudiciële arrest van het EU Hof van Justitie gaat verder dan de Wet GBA, betreft immers het recht op inzage van betrokkene in de verwerkingsgegevens van alle onder de richtlijn 95/46/46 vallende gegevensbestanden en de daartoe door de verantwoordelijke te treffen voorzieningen. Zowel in de publieke als in de particuliere sector. Deze uitspraak is vooral codificerend. Het Hof interpreteert de richtlijn en komt tot bevindingen en conclusies die bevestigen hetgeen deskundigen op dit rechtsgebied reeds als geldend recht aanhielden. Niet veel nieuws dus, maar wel nuttig en blijkbaar noodzakelijk, als ik afga op de van de zijde van de Nederlandse regering in deze procedure ingenomen positie. Onbegrijpelijk dat na een rechtsontwikkeling van 20 jaar – de Wet persoonsregistraties trad in werking op 1 juli 1989 (per 1 september 2001 vervangen door de Wbp) – dit type standpunten nog van regeringszijde wordt verdedigd, nog afgezien van de hierdoor gewekte indruk van tekortschietende rechts(gegevens)bescherming.

Dat de Afdeling bestuursrecht het nodig heeft gevonden om ter zake prejudiciële vragen te stellen is eveneens een signaal. Om diverse redenen is het nog steeds niet (voldoende) gelukt om dit belangrijke rechtsgebied van privacy en gegevensbescherming voldoende te integreren in het

bestuursrecht. Zie de conclusies in mijn proefschrift van 1995 (*corpus alienum*) en de daarop gebaseerde invoering van bestuursrechtelijke rechtsbescherming in Wbp en de Wet GBA, onder concentratie van rechtsmacht bij de Afdeling bestuursrechtspraak. Belangrijke factoren zijn de nadruk op de rechtspolitieke dimensie van dit privacyrecht door het Cbp en het – ten onrechte – niet betrekken van de Awb bij de implementatie van de richtlijn. Nog steeds is sprake van een tekortschietende dogmatische ontwikkeling en substantiële kennistekorten, zowel in de uitvoeringspraktijk als bij de bestuursrechters. Juist omdat het gaat om grondrechten (zie ook de conclusie van de advocaat-generaal) is deze achterstand ernstig te nemen, nog afgezien van de toenemende behoefte aan rechtsbescherming als gevolg van de invoering van een elektronisch bestuur.

Dat het ook anders kan blijkt in deze zaak, waarin de Rechtbank Rotterdam bij uitspraak van 17 november 2006, LJN: AZ2986, reeds heeft geconcludeerd dat de beperking van het recht op informatie tot een periode van een jaar voorafgaand aan het verzoek in art. 103 van de Wet GBA in strijd is met art. 12 van de richtlijn bescherming persoonsgegevens, zodat het gemeentebestuur deze bepaling in zoverre buiten toepassing had dienen te laten. Het beroep is gegrond verklaard en het besluit op bezwaar vernietigd. In hoger beroep heeft de Afdeling bestuursrechtspraak bij uitspraak van 5 december 2007, LJN: BB9479, het Hof prejudiciële vragen gesteld, onder schorsing van de behandeling van de zaak.

<http://www.rechtspraak.nl/ljn.asp?ljn=AZ2986>

2. Dus toch een nuttig arrest, al was het maar om in deze turbulente tijden van herstructurering van de gegevenshuishouding van de overheid via basisregistraties de rechtspositie van de burger weer eens duidelijk te markeren. Kern van deze ontwikkeling is een verre gaande specialisatie, standaardisatie en bestuurlijke taakverdeling op het terrein van de bestuurlijke gegevensverwerking, in combinatie met een verder gaande juridisering van informatiebetrekkingen. Zie als aanknopingspunten met de regeling van besluitvorming, toezicht en handhaving in de Awb vooral de art. 3:2, 3:46, 5:16 en 5:20. De rechtspositie van de burger in Wbp, de Wet GBA en andere informatiewetten is een belangrijke pijler in dit stelsel, mede uit een oogpunt van kwaliteitsbewaking van de gegevensverwerking. Zie G. Overkleeft-Verburg, Basisregistraties en rechtsbescherming. Over de dualisering van de bestuursrechtelijke rechtsbetrekking in NTB 2008, nr. 4, p. 70 e.v. Dat deze ontwikkeling belangrijke nieuwe rechtsvragen oproept blijkt uit eerdere uitspraken van de ABRvS van 11 maart 2009, JB 2009/114 (correctierecht Wet GBA) en de CRvB van 12 mei 2009, JB 2009/153, (Suwinet en de malafide werkgever) beide m.nt. dzz. Deze twee uitspraken zijn illustratief voor de huidige ontwikkeling waarbij de (kwaliteit van de) gegevensverwerking steeds meer bepalend is voor de inhoud van het besluit, met name waar het gaat om intrekking en terugvordering van (vermeend) ten onrechte verstrekte uitkeringen. De invoering van de regeling van de bestuurlijke geldschulden in de Vierde tranche Awb zal deze ontwikkeling nog versterken.

Het stelsel van basisregistraties gaat uit van mondige burgers die actief voor hun rechten opkomen, in het bijzonder hun rechten op inzage en correctie. Zelfs wordt gesproken van medeverantwoordelijkheid van burgers voor de kwaliteit van de gegevensverwerking van de overheid, ervan uitgaande dat de bestuursrechter dit uitgangspunt verwerkt in zijn bewijslastverdeling. Inmiddels is het kwaliteitsprobleem in de informatievoorziening, met name in de GBA, acuut geworden, met name door de inwerkingtreding op 1 januari 2010 van de gebruiksverplichting van overheidsinstanties in een aantal wetten omtrent basisregistraties, waaronder de Wet GBA. Zie de art. 3b en 146b in de Aanpassingswet van de Wet GBA in verband met de eisen voor basisregistraties, Stb. 2007, 76.

Het arrest Rijkeboer/Nederland is daarom niet alleen van betekenis uit een oogpunt van rechtsbescherming in de Wet GBA, maar door de nog steeds toenemende interbestuurlijke (tevens politieke/justitiële) gegevensuitwisseling – met de GBA als spin in het web – tevens voor de kwaliteit van de op de gegevensverwerking in de GBA gebaseerde bestuursrechtelijke besluitvorming.

3. Dit is de tweede uitspraak van het Hof inzake basisregistraties. Zie eerder het belangrijke arrest van het Hof van 16 december 2008, (Huber/Duitsland) JB 2009/52 m.nt. dzz. (tevens gepubliceerd in JV 2009/110 m.nt. E.R. Brouwer en in EHRC 2009/23 m.nt. Brems) betreffende inrichting en werking van het Ausländerzentralregister. Zie tevens de overige, door het Hof genoemde uitspraken, met name het arrest van 20 mei 2003, Österreichischer Rundfunk, JB 2004/112 m.nt. dzz.

Evenals in het arrest Huber onderstreept het Hof in de voorliggende uitspraak de betekenis van de normerende functie van de richtlijn voor de gegevensverwerking op nationaal niveau, in samenhang met de grondrechtenbescherming (art. 8 EVRM), alsmede zijn plaats als hoogste rechterlijke – interpreterende – instantie. Het is daarom belangrijk om te zien wat de oriëntatie van het Hof is. Die is klassiek-juridisch, vanuit een grondrechtelijk perspectief, tevens vernieuwend (systematisch-teleologische interpretatiemethode), toegespitst op harmonisatie en rechtsbescherming en met een Duitse inslag. Dat laatste is niet zo vreemd omdat de in 1995 vastgestelde richtlijn primair is geënt op het Bundesdatenschutzgesetz, dus aanhaakte bij de rechtsontwikkeling in die lidstaat (zie ook mijn proefschrift). Bovendien is de dogmatische ontwikkeling van het leerstuk van privacy en gegevensbescherming in Duitsland van – blijvend – hoog niveau, met name door de jurisprudentie van het Bundesverfassungsgericht. Ook niet onbelangrijk is dat de richtlijn destijds is vastgesteld met het oog op het vertrouwen van de burger in het project van de vrije interne markt. Nadien is daar de vertrouwensfunctie omtrent de gegevensverwerking onder de derde pijler en de invoering van een elektronisch bestuur nog bijgekomen, mede in verband met de “vergrondrechtelijking” op belangrijke onderdelen van het Europees recht. Zie ook de betekenis die de a-g in deze zaak aan de art. 7 en 8 in het EU Handvest van de grondrechten hecht.

Deze ontwikkeling in het rechtsdenken op Europees niveau is voor ons land niet zonder risico's. Ik constateer dat de houding op dit moment er een is van: alles mag, mits voorzien van een wettelijke grondslag, waarbij veelal de – ruim uitgelegde – Wbp, al dan niet in combinatie met een convenant of overeenkomst, als wettelijke grondslag geldt. Bovendien signaleer ik een trend waarbij de rechtsbescherming ten aanzien van de gegevensverwerking in de uitvoeringspraktijk feitelijk wordt gemarginaliseerd, al was het maar omdat correctie van onjuiste gegevens misschien wel moet, maar niet efficiënt is, want verstorend werkt in het – steeds grootschaliger – proces van bestuurlijke gegevensverwerking. Dat de bestuursrechter soms onvoldoende tegenwicht biedt, blijkt uit ABRvS 7 december 2005, JB 2006/50 (identiteitsfraude kentekenregister).

De arresten van het Hof in de zaken Rijkeboer en Huber moeten daarom aan het denken zetten, met name waar de grenzen liggen van een rechtmatige gegevensverwerking en de ontwikkeling van basisregistraties.

Zelf ben ik van mening dat de grootschaligheid en de multifunctionaliteit van de basisregistraties, waarbij de concrete doelbinding min of meer is weggefallen, ook wat de bewaartermijnen betreft, normatief tot gevolg heeft dat de verplichtingen tot vastlegging en archivering van verwerkingsgegevens dienovereenkomstig – dus in compenserende zin – sterk toenemen. Dus veel meer vastleggen en langer bewaren van verwerkingsgegevens, als randvoorwaarde om de kansen van de burger op eventueel rechtsherstel op rechtsstatelijk gewenst niveau te kunnen houden.

4. In dit arrest gaat het met name om de zgn. protocolleringsplicht van de verantwoordelijke, dat wil zeggen de verplichting tot vastlegging en archivering van verwerkingsgegevens (toegang tot en verstrekking van specifieke gegevens) in samenhang met het recht op inzage (recht op toegang) c.a. van de betrokkene.

In dat verband iets over de achtergrond van de art. 103, 104 en 110 van de Wet GBA. Zoals ik in mijn noot bij de uitspraak van de ABRvS van 11 maart 2009, JB 2009/114 reeds heb beschreven is de Wet GBA ontwikkeld parallel aan de Wet persoonsregistraties. De huidige art. 103 en 104 komen inhoudelijk nog vrijwel geheel overeen met de oorspronkelijke (initiële versie) in de art. 82 en 83 van de Wet GBA. Laatstgenoemde bepalingen liepen parallel

met de art. 32 en 35 van de Wet persoonsregistraties. In al deze bepalingen is (a) de informatieplicht van de houder (verantwoordelijke) ter zake van de verstrekking aan derden beperkt tot de periode van één jaar voorafgaande aan het verzoek, in combinatie met (b) een mededelingsplicht aan die derden van verbetering, aanvulling of verwijdering op verzoek van de geregistreerde of krachtens rechterlijk bevel, alsmede (c) een informatieplicht jegens betrokkene (geregistreerde) van degenen aan wie hij deze mededeling heeft gedaan.

De protocolleringsplicht van het gemeentebestuur in de vorm van het houden van aantekening van verstrekking van gegevens van één jaar volgend op de verstrekking is oorspronkelijk vastgelegd in art. 89 en thans in art. 110 Wet GBA. De Wpr kende een dergelijke verplichting niet. Deze verplichting was in de Wpr echter inherent aan de specifieke informatieplicht betreffende derdenverstrekkingen in art. 32, eerste lid, dat tot één jaar voorafgaande aan het verzoek was beperkt.

Bij de implementatie van richtlijn 95/46/EG is de Wpr per 1 september 2001 vervangen door de Wbp. Daarbij zijn de art. 32 en 35 Wpr vervangen door de art. 35 en 38 Wbp, onder vervallen van de beperking van de gelding van het informatierecht van betrokkene tot het tijdstip van het verzoek en één jaar daaraan vooraf gaande.

In de aanpassingswetgeving met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens, Stb. 2001, 180, is de Wet GBA op belangrijke onderdelen gewijzigd, echter niet inhoudelijk wat de genoemde bepalingen betreft. De eerdere beperkingen van één jaar in de informatierechten (recht op inzage) van de geregistreerde en in de protocolleringsverplichtingen van het gemeentebestuur zijn dus in de wet blijven staan.

Op basis van dit arrest van het Hof kan worden vastgesteld, dat sprake is geweest van onvoldoende implementatie van de richtlijn in de Wet GBA via de aanpassingswetgeving.

5. Dat de GBA, als belangrijkste basisadministratie, dringend gemoderniseerd moet worden, zowel wat inrichting en regeling betreft, is geruime tijd terug reeds vastgesteld. De GBA is versleten, want gebaseerd op een verouderd concept van gestandaardiseerd berichtenverkeer over een besloten netwerk. Zie de brief van de minister voor GSI van 10 juli 2001, Kamerstukken II 1000/01, 27859, nr. 1 (Modernisering Gemeentelijke Basisadministratie persoonsgegevens (GBA), die als startschot van de (kostbare) vernieuwingsoperatie gezien kan worden.

Met dit project is het echter niet goed gegaan. Vandaar een herstart van het programma op basis van een bestuurlijk akkoord van de staatssecretaris van BZK met de VNG en de zegen van de Tweede Kamer. Zie hieromtrent Kamerstukken II 2008/09, 27859, nrs. 17, 22 en 23 met bijlagen.

Deze achtergrond is niet onbelangrijk. Het is niet alleen dat tussen droom en daad wetten liggen en praktische bezwaren, maar voor de geautomatiseerde gegevensverwerking geldt nog eens in het bijzonder dat nieuwe juridische verplichtingen soms niet uitvoerbaar zijn omdat eerdere beslissingen in het systeemontwerp dat onmogelijk maken.

De ontwikkeling van een elektronisch bestuur maakt dat de spanning tussen de inherente, op basis van (a) beoordelings- en beleidsruimte, (b) de hiërarchie van regelingen en (c) de doorwerking van rechtsbeginselen en grondrechten, door interpretatie te effectueren dynamiek in wet- en regelgeving en de inflexibele vastlegging van diezelfde wet- en regelgeving via interpretatie van systeemontwerpers in elektronische systemen verder toeneemt en naar mijn verwachting steeds knellender wordt.

Wat de protocolleringsplicht in art. 110 Wet GBA betreft, de verplichte bewaartermijn van verwerkingsgegevens van een jaar is niet gebaseerd op een rechtsoordeel, maar is het resultaat van bestuurlijk polderen, met name tussen BZK en de VNG als belangenbehartiger van de gemeenten. Opslagcapaciteit en dus protocollering kostte in de jaren tachtig nog (veel) geld, vandaar de nadruk op beperking. Dat argument gaat nu niet meer op. Kostenargumenten hebben nu betrekking op een ander effect van vastlegging van verwerkingsgegevens, te weten: het beperken van kosten van correctie en informatie van de verantwoordelijke.

De verplichting tot het vastleggen en archiveren van verwerkingsgegevens houdt niet alleen verband met het informatie-, inzage- en correctierecht van de geregistreerde, maar zal voor de verantwoordelijke tevens voortvloeien uit de beveiligingsplicht en de zorgvuldigheidsplicht in resp. de art. 13 en 15 Wbp (jo. de art. 6, tweede lid, 16 en 17 van de richtlijn).

Dat geldt niet alleen voor de verstrekking van persoonsgegevens aan derden buiten de organisatie van de houder, maar ook voor het intern gebruik van deze informatie.

6. Uit dit arrest blijkt dat het Hof differentieert tussen de bewaartermijn van de persoonsgegevens en de bewaartermijn van de verwerkingsgegevens. Tegelijkertijd ligt er een koppeling tussen beide, waar de bewaartermijn van de persoonsgegevens een indicator is bij het bepalen van de bewaartermijn van de verwerkingsgegevens.

Al vanaf de jaren zeventig ligt er een grote druk op het zo kort mogelijk vaststellen van bewaartermijnen, dus om de doel van de gegevensverwerking in de tijd zo restrictief mogelijk vast te stellen. Dit privacy-“geloofsartikel” was zo succesvol omdat het parallel liep aan het streven in de uitvoeringspraktijk om vanwege kostenoverwegingen de bewaartermijnen zo kort mogelijk te houden. Dus als vorm van administratieve lastenreductie avant la lettre.

Bezien vanuit de optiek van de bestuursrechtelijke rechtsbescherming kunnen te kort vastgestelde bewaartermijnen voor betrokkenen zeer nadelig uitpakken. Wat te denken van een uitspraak van het CRvB waarbij het wissen van diens persoonsgegevens in de Polisadministratie – met een bewaartermijn van 5 jaar – in het kader van bewijslastverdeling voor risico van de burger wordt gebracht?

Omdat gegevensbestanden steeds meer multifunctioneel en ook door andere bestuursorganen bij de uitvoering van hun taken worden gebruikt is correctie van onjuiste gegevensverstrekking aan derden steeds meer noodzaak. De betekenis van de protocolleringgegevens en hun bewaartermijnen voor de rechtsbescherming neemt dus toe.

Ligt in dit arrest de nadruk op de herziening van de bewaartermijn voor verwerkingsgegevens, ik denk dat vanuit bestuursrechtelijke optiek eveneens een heroverweging van de bewaartermijnen van de persoonsgegevens als zodanig is aangewezen.

Daarbij moeten de volgende factoren worden verdisconteerd: (a) de toeneming van intrekking- en terugvorderingsbesluiten – soms na jaren - als gevolg van interbestuurlijke gegevensuitwisseling, (b) het grootschalig verstrekken van voorschotten (soms in verband met verwerkingsproblemen), (c) kwaliteitsproblemen in de gegevensverwerking en verplicht gebruik en (d) de feitelijke duur – dus met inbegrip van de schorsingstermijnen - van juridische procedures van besluitvorming en rechtsbescherming.

Het Hof noemt ook nog de aard van het persoonsgegeven als element. Vanzelfsprekend, maar niet steeds even gemakkelijk te operationaliseren.

Wat betekent een en ander voor de protocolplicht in art. 110 Wet GBA?

Gezien dit arrest is er niet aan te ontkomen om de bewaartermijn van de verwerkingsgegevens in de GBA flink te verhogen. Gezien het voorgaande denk ik daarbij aan een termijn van 8 jaar.

G. Overkleeft-Verburg

